

На основу члана 10. став 3, члана 138. став 2. и члана 239. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15 – др. закон),
Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК о беспилотним ваздухопловима

Члан 1.

Овим правилником се прописују услови за безбедно коришћење беспилотних ваздухоплова, њихово разврставање, евидентирање, одржавање, као и услови које морају да испуне лица која користе беспилотне ваздухоплове.

Овај правилник се не примењује на беспилотне ваздухоплове чија је оперативна маса мања од 0,5 kg, ако њихова максимална брзина не прелази 20 m/s и који достижу максимални долет до 15 m и максималну висину до 10 m.

Одредбе овог правилника се не примењују на беспилотне ваздухоплове који се пројектују, производе и користе за оперативне потребе органа надлежних за послове одбране, унутрашњих послова и царине, као ни на летење беспилотних ваздухоплова у затвореном простору.

Члан 2.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

1) *алоцирани ваздушни простор* је део ваздушног простора који је утврдио пружалац услуга контроле летења, у којем се одвија лет беспилотног ваздухоплова;

2) *беспилотни ваздухоплов* је ваздухоплов чији је лет контролисан од стране рачунара који се налази у ваздухоплову или чијим летом се даљински управља од стране оператера на земљи;

3) *ваздухопловни модел* је беспилотни ваздухоплов оперативне масе до 20 kg, не рачунајући гориво за лет, који се користи у спортске или рекреативне сврхе, а на који се не примењују одредбе Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству, Чикаго 1944. године;

4) *лет у видном пољу* је лет беспилотног ваздухоплова при којем је лице које управља беспилотним ваздухопловом непрекидно у визуелном контакту са беспилотним ваздухопловом, без коришћења спољних оптичких или електронских помагала, при чему се средства за корекцију вида (наочаре или контактна сочива) не сматрају спољним помагалом;

5) *лице које управља беспилотним ваздухопловом* је оператер на земљи, односно физичко лице које непосредно управља системом беспилотног ваздухоплова, контролише његов лет, програмира систем управљања беспилотним ваздухопловом и које је одговорно за његов лет;

6) *оператер беспилотног ваздухоплова* је свако физичко или правно лице које користи или намерава да користи један или више беспилотних ваздухоплова или система беспилотних ваздухоплова;

7) *оперативна маса беспилотног ваздухоплова* је укупна маса беспилотног ваздухоплова који је спреман за коришћење;

8) *рејон лета беспилотног ваздухоплова* је део ваздушног простора у коме беспилотни ваздухоплов лети, а који се налази изнад:

(1) неизграђеног и ненасељеног подручја у коме нема људи, осим лица које управља беспилотним ваздухопловом (рејон I);

(2) изграђеног, али ненасељеног подручја у коме постоје грађевински објекти који нису намењени за живот људи, у коме је могуће повремено краће задржавање људи (рејон II);

(3) насељеног подручја, у коме постоје грађевински објекти намењени за стални живот и боравак људи (рејон III);

(4) густо насељеног подручја, урбане или централне градске зоне, као и свих подручја на којима се окупља велики број људи (рејон IV);

9) *референтна тачка аеродрома* је одређени географски положај аеродрома, изражен у степенима, минутима и секундама географске ширине и дужине, при чему се као референтни геодетски систем користи Светски геодетски систем - 1984 (*WGS-84*);

10) *систем беспилотног ваздухоплова (Unmanned aerial system - UAS)* је скуп елемената који омогућавају лет беспилотног ваздухоплова, који чине беспилотни ваздухоплов, компоненте неопходне за управљање или програмирање лета и компоненте неопходне за контролисање лета беспилотног ваздухоплова.

Члан 3.

Према намени беспилотни ваздухоплови се разврставају на:

- 1) беспилотне ваздухоплове који се користе у привредне сврхе;
- 2) беспилотне ваздухоплове који се користе у непривредне сврхе (ваздухопловни модели и беспилотни ваздухоплови који се користе у научне, образовне и друге сврхе).

Према оперативној маси и перформансама беспилотни ваздухоплови се разврставају на следеће категорије:

1) категорија 1 – обухвата беспилотне ваздухоплове чија је оперативна маса мања од 0,5 kg, са максималном висином лета до 50 m, максималном брзином лета до 30 m/s и максималним долетом до 100 m;

2) категорија 2 – обухвата беспилотне ваздухоплове чија је оперативна маса од 0,5 kg до 5 kg, са максималном висином лета до 150 m, максималном брзином лета до 30 m/s и максималним долетом до 2.500 m;

3) категорија 3 – обухвата беспилотне ваздухоплове чија је оперативна маса од 5 kg до 20 kg, са максималном висином лета до 500 m, максималном брзином лета до 55 m/s и максималним долетом до 2.500 m;

4) категорија 4 – обухвата беспилотне ваздухоплове чија је оперативна маса од 20 kg до 150 kg, без ограничења висине, брзине лета и долета.

Ако одређени беспилотни ваздухоплов у погледу оперативне масе или неке од перформанси (висина лета, брзина лета или долет) припада различитим категоријама беспилотних ваздухоплова, сматра се да припада вишој категорији.

Члан 4.

Беспилотни ваздухоплови који се користе у привредне сврхе, као и беспилотни ваздухоплови категорије 2, 3 и 4 који се користе у непривредне сврхе, уписују се у Евиденцију ваздухоплова коју води Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат) и обележавају се евиденцијом ознаком.

Упис у Евиденцију ваздухоплова врши се на захтев власника или оператера беспилотног ваздухоплова, по овлашћењу власника.

Уз захтев из става 2. овог члана подноси се упутство произвођача за коришћење и одржавање беспилотних ваздухоплова.

Члан 5.

Оператер беспилотног ваздухоплова је дужан да обезбеди да се беспилотни ваздухоплов одржава у складу са упутствима произвођача.

Члан 6.

Лет беспилотног ваздухоплова може да се одвија само у алоцираном делу ваздушног простора.

Оператер беспилотног ваздухоплова подноси, за сваки лет, захтев за алокацију ваздушног простора јединици за цивилно-војну координацију у оквиру Контроле летења Србије и Црне Горе *SMATSA* доо Београд.

Захтев из става 2. овог члана подноси се најкасније пет радних дана пре намераваног лета беспилотног ваздухоплова.

Захтев из става 2. овог члана подноси се писаним путем, поштом, факсом или електронском поштом, на обрасцу из Прилога 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Уз захтев из става 2. овог члана подноси се и одобрење Директората из чл. 7. став 1, члана 8. ст. 2. и 4. и члана 9. став 3. овог правилника.

О захтеву из става 2. овог члана, јединица за цивилно-војну координацију одлучује на основу расположивости захтеваног дела ваздушног простора.

На захтев министарства надлежног за послове одбране или министарства надлежног за унутрашње послове, у случају потребе реализовања летова посебне намене у делу ваздушног простора који је алоциран за летење беспилотног ваздухоплова, јединица за цивилно-војну координацију ставља ван снаге одлуку о алокацији ваздушног простора и о томе одмах обавештава оператера беспилотног ваздухоплова и лице које управља беспилотним ваздухопловом.

Члан 7.

Није дозвољено летење беспилотног ваздухоплова у делу ваздушног простора који се простире до *5 km* од референтне тачке аеродрома који се налази у класи *D* ваздушног простора, осим ако је Директорат то одобрио.

На удаљености већој од *5 km* од референтне тачке аеродрома који се налази у класи *D* ваздушног простора, па до границе класе *D* ваздушног простора, летење беспилотних ваздухоплова је дозвољено на висини до *30 m* изнад тла.

Одобрење из става 1. овог члана издаје се на захтев оператера беспилотног ваздухоплова, уз који се достављају подаци из члана 11. овог правилника.

Члан 8.

Беспилотни ваздухоплов може да лети само дању, при чему све време мора да буде у видном пољу лица које њиме управља.

Максимална дозвољена висина лета беспилотног ваздухоплова је *100 m* изнад тла, изузев ако Директорат одобри да се лет може обавити на већој висини.

Максимална дозвољена хоризонтална удаљеност беспилотног ваздухоплова од лица које управља беспилотним ваздухопловом је *500 m*.

Сви беспилотни ваздухоплови могу да се користе у рејону I или рејону II, док беспилотни ваздухоплови који се користе у привредне сврхе могу да се користе и у рејону III и рејону IV уз претходно одобрење Директората.

Члан 9.

Није дозвољено коришћење беспилотног ваздухоплова чија је оперативна маса већа од 150 kg, као и беспилотног ваздухоплова чији је лет у потпуности контролисан од стране рачунара који се налази у ваздухоплову.

Није дозвољен превоз људи, животиња и опасног терета беспилотним ваздухопловом.

Изабацивање течности и предмета из беспилотног ваздухоплова, као и ношење спољног терета који није елемент структуре и опреме тог беспилотног ваздухоплова није дозвољено без претходног одобрења Директората.

Није дозвољено управљати беспилотним ваздухопловом са или из објекта у покрету, нити управљати са више беспилотних ваздухоплова истовремено.

Није дозвољено коришћење беспилотног ваздухоплова на хоризонталној удаљености мањој од 500 m од значајних инфраструктурних и других објеката (електране, електрична високонапонска постројења, државне установе, војни објекти, постројења за пречишћавање воде, аутопутеви, казнено-поправне установе и сл.), осим ако постоји одобрење власника или корисника објекта.

Члан 10.

Лице које управља беспилотним ваздухопловом:

1) дужно је да обезбеди да лет беспилотног ваздухоплова не угрожава живот, здравље и имовину људи и да не омета јавни ред и мир;

2) одговорно је да се лет беспилотног ваздухоплова у потпуности извршава у алоцираном делу ваздушног простора;

3) дужно је да при коришћењу беспилотног ваздухоплова одржава безбедну хоризонталну удаљеност беспилотног ваздухоплова од људи која не сме бити мања од 30 m;

4) дужно је да се пре лета увери у исправност система беспилотног ваздухоплова;

5) дужно је да буде доступно јединици контроле летења ради евентуалне неопходне комуникације;

6) не сме да буде под утицајем алкохола или психоактивних супстанци нити у таквом психофизичком стању које га онемогућава да безбедно управља беспилотним ваздухопловом.

Члан 11.

Оператер беспилотног ваздухоплова може да користи беспилотни ваздухоплов у привредне сврхе ако Директорат прихвати његову изјаву о оспособљености за обављање планираних активности, која садржи:

1) име/назив и адресу/седиште оператера;

2) опис планираних активности;

3) евиденциону ознаку беспилотног ваздухоплова;

4) податке о лицу које управља беспилотним ваздухопловом;

5) навод да је упознат са одредбама овог правилника и да ће беспилотни ваздухоплов користити у складу са њима.

На захтев Директората оператер је дужан да достави и друге податке које Директорат сматра неопходним за прихватање изјаве.

О свакој промени података који су садржани у изјави из става 1. овог члана оператер беспилотног ваздухоплова је дужан да обавести Директорат.

Члан 12.

Лице које управља беспилотним ваздухопловом који се користи у непривредне сврхе може да буде само пунолетно лице.

Изузетно од става 1. овог члана, лице које управља беспилотним ваздухопловом категорије 1 може да буде и малолетно лице ако се приликом управљања беспилотним ваздухопловом налази под непосредним надзором пунолетног лица.

Лице које управља беспилотним ваздухопловом који се користи у привредне сврхе, као и лице које управља беспилотним ваздухопловом категорије 2, 3 и 4 може да буде само пунолетно лице које је здравствено способно и које је положило проверу знања из предмета ваздухопловни прописи.

Члан 13.

Здравствена способност лица које управља беспилотним ваздухопловом се доказује:

1) лекарским уверењем које је издато у складу са прописом којим се уређују ближи здравствени услови које морају да испуњавају возачи одређених категорија моторних возила или

2) важећом возачком дозволом, која је издата у складу са законом којим се уређује безбедност саобраћаја на путевима, изузев возачких дозвола категорија М и Ф.

Члан 14.

Кандидат подноси Директорату писани захтев за проверу знања из члана 12. став 3. овог правилника.

У року од 30 дана од дана пријема захтева за проверу знања Директорат доноси решење којим се одобрава провера знања и одређује датум одржавања провере, с тим да се она мора спровести најкасније два месеца од дана подношења захтева.

Директорат на својој интернет страници објављује листу питања од којих се може састојати тест за проверу знања.

Провера знања се састоји од полагања теста објективног типа с вишеструким избором одговора и спроводи се у просторијама Директората.

Кандидат је положио проверу знања ако тачно одговори на најмање 75 % питања.

Ако кандидат не положи проверу знања, он може поднети захтев за поновну проверу знања у року који не може бити краћи од 30 дана.

Кандидату који је положио проверу знања Директорат издаје одговарајућу потврду.

Потврда из става 7. овог члана се издаје на неодређено време.

Члан 15.

Приликом управљања беспилотним ваздухопловом лице које управља тим ваздухопловом мора при себи да има упутство произвођача за коришћење беспилотног ваздухоплова, као и следеће исправе:

- оригинал или оверену копију одобрења Директората из члана 7. став 1, члана 8. ст. 2. и 4. и члана 9. став 3. овог правилника;
- акт о прихватању изјаве о оспособљености из члана 11. овог правилника;
- потврду о положеној провери знања из члана 14. став 7. овог правилника.

Члан 16.

Захтев за издавање одобрења из члана 7. став 1, члана 8. ст. 2. и 4. и члана 9. став 3. овог правилника оператер, односно лице које управља беспилотним ваздухопловом, подноси Директорату најкасније десет дана пре планираног лета.

Члан 17.

Летење страних беспилотних ваздухоплова у ваздушном простору Републике Србије није дозвољено без дозволе министарства надлежног за послове одбране.

Оператер беспилотног ваздухоплова и лице које управља беспилотним ваздухопловом, а који су страном правно или физичко лице, могу да користе беспилотни ваздухоплов на територији Републике Србије у складу са одредбама овог правилника и под условом да Директорат прихвати одговарајући сертификат о оспособљености за управљање беспилотним ваздухопловом који је том лицу издао надлежни орган стране државе.

Члан 18.

Сваки догађај који је настао приликом коришћења беспилотног ваздухоплова, а који је угрозио или који је могао да угрози безбедност ваздушног саобраћаја, као и безбедност лица и имовине, оператер беспилотног ваздухоплова је дужан да пријави Директорату непосредно по сазнању о догађају, а најкасније 72 сата од његовог настанка.

Члан 19.

Одредбе овог правилника не ослобађају оператера беспилотног ваздухоплова обавезе да прибави дозволе других надлежних органа које су неопходне за обављање делатности којом намерава да се бави.

Члан 20.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим чл. 11-15, који се примењују од 1. маја 2016. године.

Бр. 6/2-01-0011/2015-0012
У Београду, 11. децембра 2015. године

Директор

Мирјана Чизмаров

Образац захтева за алокацију ваздушног простора

1. Име и презиме / назив подносиоца захтева:

2. Назив и ознака ваздушног простора:

3. Минимална / максимална надморска висина:

4. Датум и време почетка / завршетка лета:

5. Сврха и опис лета:

6. Техничке карактеристике беспилотног ваздухоплова:

- категорија и модел
- евиденциона ознака (ако је уписан у Евиденцију)

- димензије тежина боја

7. Име и презиме лица надлежног за хитну обуставу лета:

телефон:

8. Датум подношења захтева:

Време подношења захтева:

Упутство за попуњавање обрасца

Образац се попуњава уношењем текста у одговарајуће рубрике:

- 1) унети име и презиме подносиоца захтева (за физичко лице), односно назив подносиоца захтева (за правно лице);
- 2) унети податке о ваздушном простору на један од следећих начина:
 - координате простора (географска ширина и географска дужина) - почев од најсеверније позиције, па надаље у смеру кретања казаљке на сату, до почетне позиције коју треба поновити ради потврде да је захтевани ваздушни простор хоризонтално описан географским именима места;
 - координате центра са полупречником круга и географско име места;Координате ваздушног простора треба да буду изражене у WGS84, у облику ddmmsN ddmmsE (нпр. 442523N 0212345E), са полупречником круга и географским именом места, улице и објекта;
- 3) унети надморску висину у метрима;
- 4) унети локално време;
- 5) унети сврху и опис лета беспилотног ваздухоплова;
- 6) унети техничке карактеристике беспилотног ваздухоплова (категорија, модел, димензије, тежина, боја). Ако је беспилотни ваздухоплов уписан у Евиденцију, унети евиденциону ознаку;
- 7) унети податке о лицу задуженом за координацију са контролом летења у време лета беспилотног ваздухоплова у случају да је потребно хитно обуставити активности;
- 8) унети датум и време подношења захтева.